

ΑΠ 69637

Αθήνα 21 Νοεμβρίου 2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

**σχετικά με τον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Προσχεδίων:
«Αξιοποίηση οικοπέδου Σάρλιτζα με δημιουργία κέντρου θερμαλισμού και
πολιτιστικού συγκροτήματος»**

και τον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Ιδεών:

**«Ανέγερση κτηριακών εγκαταστάσεων για τη συστέγαση των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ
Α.Ε. και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου (σύνδεση με τις υπάρχουσες
εγκαταστάσεις) στο ακίνητο επί της οδού Ωρωπού 156, ΤΚ 11146 Γαλάτσι»**

Οι Αρχιτεκτονικοί Διαγωνισμοί αποτελούν, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, έναν θεσμό καταξιωμένο που έχει δώσει σημαντικά αρχιτεκτονικά έργα, ενώ ταυτόχρονα προάγουν τον επιστημονικό διάλογο και δίνουν ίσες ευκαιρίες σε όλους. Στόχος τους είναι να διασφαλιστεί το βέλτιστο αποτέλεσμα μέσα από λύσεις καινοτόμες, που διασφαλίζουν τη λειτουργικότητα και τη βιωσιμότητα, συμβάλλοντας στη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, εις όφελος των πολιτών. Ο ΣΑΔΑΣ – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων σε βάθος δεκαετιών αποτελεί τον θεματοφύλακα του θεσμού, συμβάλλοντας στη δημιουργία και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και στηρίζοντας και ενθαρρύνοντας τους φορείς που προκηρύσσουν Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς.

Όμως τον τελευταίο καιρό, σε μια περίοδο έντονης οικοδομικής δραστηριότητας, που έχει παρασύρει και τα δημόσια έργα, παρατηρούμε να καταστρατηγείται με διάφορους ευφάνταστους τρόπους η νομοθεσία περί Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί με τις τελευταίες Υπουργικές Αποφάσεις.

Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ έχει διαμαρτυρηθεί στο παρελθόν, καθώς η ίδια η νομοθεσία, με προσθήκες σε συγκεκριμένα άρθρα, οδηγεί κάποιες φορές σε εξαιρέσεις και περίεργες διαδικασίες αλλοιώνοντας το νόημα και την αναγκαιότητα των Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών για κάθε αξιόλογο δημόσιο έργο. Δεν παύει όμως να ισχύει το γεγονός ότι υπάρχει ένα ξεκάθαρο νομικό πλαίσιο που είναι υποχρεωτικό για κάθε φορέα του δημοσίου.

Δυστυχώς όμως είμαστε μάρτυρες μιας συνεχούς προσπάθειας από τους φορείς του δημοσίου για παράκαμψη των νόμιμων διαδικασιών. Περιπτώσεις όπου χωρίς καμιά διαδικασία εμβληματικά έργα χαρακτηρίζονται ως μη αξιόλογα ή μελέτες γίνονται δωρεά από μεγάλους οικονομικούς παράγοντες, έχουν καταγραφεί στο παρελθόν και ξεσήκωσαν αντιδράσεις από το σύνολο της αρχιτεκτονική κοινότητας.

Το ίδιο συμβαίνει με δύο πρόσφατες περιπτώσεις που έχουν λάβει δημοσιότητα και αφορούν δύο Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς, που ενώ διεξήχθησαν και ολοκληρώθηκαν με απονομή βραβείων στους νικητές, γίνεται προσπάθεια εκ των υστέρων από τις διοργανώτριες αρχές να μην προχωρήσουν σε συνεργασία με αυτούς και ανάθεση των μελετών.

Η μία περίπτωση αφορά τον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Προσχεδίων: **«Αξιοποίηση οικοπέδου Σάρλιτζα με δημιουργία κέντρου θερμαλισμού και πολιτιστικού συγκροτήματος»** και η άλλη τον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Ιδεών: **«Ανέγερση κτηριακών εγκαταστάσεων για τη συστέγαση των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου (σύνδεση με τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις) στο ακίνητο επί της οδού Ωρωπού 156, ΤΚ 11146 Γαλάτσι»**. Και στους δύο Διαγωνισμούς επιχειρείται οι τελικές μελέτες του έργου να δοθούν, είτε μέσω διαγωνισμού ΣΔΙΤ (Σάρλιτζα), είτε μέσω νέου μειοδοτικού διαγωνισμού μελετών (ΕΥΔΑΠ), σε τρίτους παρακάμπτοντας τους νικητές των βραβείων.

Όπως αναφέρεται όμως ξεκάθαρα στην Υπουργική Απόφαση η κάθε διοργανώτρια αρχή μπορεί υποχρεωτικά, είτε να προχωρήσει σε ανάθεση μελέτης με τον νικητή του Διαγωνισμού, είτε να κάνει η ίδια μέσω της Τεχνικής της Υπηρεσίας την μελέτη έχοντας ως τεχνικό σύμβουλο τον νικητή του διαγωνισμού. Δεν προκύπτει πουθενά στη νομοθεσία άλλη διαδικασία. Μάλιστα στην προκήρυξη κάθε Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού είναι υποχρεωτικό να αναφέρονται:

*«Η διασφάλιση των πνευματικών δικαιωμάτων των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό, όπου **ιδιοκτησία της διοργανώτριας αρχής θα αποτελεί μόνο το υλικό παρουσίασης των διακεκριμένων μελετών** (βραβείων, εξαγορών, επαίνων), το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιήσει για την προβολή του διαγωνισμού και των αποτελεσμάτων του.»*

*«Δήλωση της διοργανώτριας αρχής, στην περίπτωση διαγωνισμού προσχεδίων ή διαγωνισμού δύο σταδίων, **για ανάθεση της μελέτης και εποπτείας της υλοποίησης του έργου στο μελετητή του Α' βραβείου**. Ανάλογη δήλωση, στην περίπτωση διαγωνισμού ιδεών, **για τη σύναψη σύμβασης συμβουλευτικών υπηρεσιών με το μελετητή του Α' βραβείου**, εφόσον η μελέτη θα συνταχθεί από την τεχνική υπηρεσία της διοργανώτριας αρχής.»*

Επίσης η νομοθεσία αναφέρει:

*«Στους διαγωνισμούς προσχεδίων και διαγωνισμούς δύο σταδίων, μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, **η διοργανώτρια αρχή προβαίνει στη σύναψη σύμβασης ανάθεσης της πλήρους μελέτης του έργου, με το μελετητή ή μελετητές της πρότασης του Α' βραβείου**. Σε περίπτωση μη απονομής Α' βραβείου, η διοργανώτρια αρχή διατηρεί το δικαίωμα, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να αναθέσει τη μελέτη του έργου στον κατά την αξιολόγηση επόμενο βραβευθέντα. Από την συνολική αμοιβή της πλήρους μελέτης αφαιρείται το ποσό του βραβείου.»*

*«Στους διαγωνισμούς ιδεών, όταν η διοργανώτρια αρχή προχωρήσει στα επόμενα στάδια επεξεργασίας της βραβευμένης πρότασης μέσω της Τεχνικής Υπηρεσίας της, **συνάπτεται υποχρεωτικά σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών με το βραβευμένο μελετητή** κατά το άρθρο 32 του ν. 4412/2016.»*

*«**Η υποχρέωση** ανάθεσης της μελέτης στο βραβευθέντα μελετητή των περιπτώσεων της παρ. 1 ή της σύναψης σύμβασης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, **ισχύει για τη διοργανώτρια αρχή για πέντε(5) έτη** από την επικύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και εφόσον δεν έχουν μεταβληθεί τα πραγματικά δεδομένα που είχαν ληφθεί υπόψη στην προκήρυξή του.»*

*«Οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό μελετητές **διατηρούν την πνευματική ιδιοκτησία της εργασίας τους** σύμφωνα με το ν. 2121/1993 (Α' 25), όπως ισχύει.»*

*«Η διοργανώτρια αρχή ή ο κύριος του έργου δικαιούται να χρησιμοποιήσει τις προτάσεις που έχουν βραβευθεί και εξαγοραστεί μόνον για το έργο που αποτελεί το αντικείμενο του διαγωνισμού, σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης. **Το υλικό των προτάσεων αυτών περιέρχεται στην κυριότητά της και δεν δύναται να το διαθέσει σε άλλους φορείς, παρά μόνο με την έγκριση του πνευματικού κυρίου.**»*

Με την παράθεση των αποσπασμάτων της νομοθεσίας γίνεται σαφές ότι σε καμιά περίπτωση η διοργανώτρια αρχή δεν μπορεί να ακολουθήσει άλλες διαδικασίες, όπως νέους μειοδοτικούς μελετητικούς διαγωνισμούς ή ΣΔΙΤ, χρησιμοποιώντας μάλιστα το έργο των βραβευμένων προτάσεων του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού.

Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ υποστηρίζει κάθε διοργανώτρια αρχή που προχωρά στη διενέργεια Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, αρκεί όμως να ακολουθούνται οι προβλεπόμενες από τον νόμο διαδικασίες. Κάθε άλλη ενέργεια υποβαθμίζει τον θεσμό των Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών και μας βρίσκει κάθετα αντίθετους.

Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Ξυνομηλάκης

Για το Διοικητικό Συμβούλιο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ

Η Γενική Γραμματέας

Τζούλια Τσαλίκη